

τήν ἀπό σκηνης παράστασιν τῶν ἀντιστοίχων μερῶν, τὸ δὲ ἵνα οἱ ἐπιθυμοῦντες νά σκηνοθετήσωσι τὸ ἔργον ἔχωσι πρόχειρον τὴν καθοδήγησιν.

Εἰς τὰς σελίδας 156—187 περιέχονται τὰ σχόλια ἐπὶ τῶν δυσερμηνεύτων σημείων τοῦ κειμένου. Τὰ σχόλια ταῦτα εἶναι ἐκτενῆ καὶ σοφὰ διαφωτίζοντα ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τὸ ἔργον, εἶναι δὲ φύσεως ποικίλης, γραμματικά καὶ συντακτικά καὶ ἔτυμολογικά καὶ ἀναλυτικά τοῦ ὅφους, ἱστορικά, μυθολογικά, διαφωτιστικά τοῦ ἀρχαίου δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου, πραγματολογικά, δραματολογικά συσχετίζοντα τὸ ἀρχαῖον καὶ τὸ νεώτερον θέατρον, σκηνοθετικά, μετρικά καὶ κυρίως αἰσθητικά. Ἡ αἰσθητικὴ πρὸ πάντων διασάφησις εἶναι πλουσία καὶ ἐνισχύεται μὲ ἀναφορὰν εἰς τὴν τέχνην πλείστων ἀρχαίων καὶ μεταγενεστέρων δραματουργῶν (Ἀριστοφάνους, Ἐννίου, Τερεντίου, Σαίξπηρ, Ρακίνα, Σίλλερ κ.ἄ.) καὶ εἰς τὰς ἀπόψεις σπουδαίων αἰσθητικῶν (Ἀριστοτέλους, Ρατίν, Δημ. Βερναρδάκη κ.ἄ.).

Εἰς τὸ Ἐπίμετρον, σελ. 188—215, παρέχεται σύντομός τις γενικὴ ἔρμηνεία τῆς τέχνης τοῦ Εὐριπίδου, αἰσθητικὴ καὶ τεχνικὴ, παρατίθεται ἐκτενὲς κριτικὸν ὑπόμνημα, ἔνθα ἐκτίθεται πῶς τὸ παραδοθὲν ἐφθαρμένον κείμενον ἐκαθάρθη διὰ τῆς ἐργασίας ὑπερτεσσαράκοντα κριτικῶν ἀνδρῶν ἐπενεγκόντων περὶ τὰς 300 διορθώσεις, ὧν αἱ πλεῖστα κατονομάζονται, μνημονεύονται δὲ καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ ἐπενεχθεῖσαι διορθώσεις εἰς τε τὸ κείμενον καὶ εἰς τὴν ὀρθογραφίαν αὐτοῦ. Ἐπίσης μνημονεύονται αἱ παρατηρήσεις τοῦ συγγραφέως, δι' ὧν οὗτος ἠλεγξε τὰς ὑπὸ τοῦ Murray ἀνακατατάξεις μερῶν τινῶν τοῦ κειμένου καὶ πολλὰς ἄλλας ἔρμηνείας σκηνοθετικὰς καὶ κριτικὰς διορθώσεις φιλολόγων τινῶν. Ἀξιόλογον εἶναι καὶ τὸ ἐν συνεχείᾳ ἔρμηνευτικὸν ὑπόμνημα τοῦ συγγραφέως, ἔνθα ἐκτίθενται παρατηρήσεις τοῦ ἐπὶ διαφόρων σημείων, γραμματικά, συντακτικά, τεχνικά καὶ καλολογικά, προδίδουσαι τὴν ἐμβρίθειαν τῆς σοφίας, τῆς διδακτικῆς πείρας καὶ τὴν πλήρη γνῶσιν τοῦ δραματικοῦ ἔργου τῶν τε ἀρχαίων κλασσικῶν καὶ τῶν νεωτέρων, οἳ οὐ Σαίξπηρ, Ρακίνας, Σίλλερ κλπ. Διαφωτιστικὴ εἶναι ἡ πλήρης καὶ συστηματικὴ ἐπισκόπησις τῶν μέτρων τῆς τραγωδίας κατὰ τμήματα καὶ ὁ λεπτομερὴς καθορισμὸς τῶν ἰδιωτικῶν στίχων εἰς ὄλας τὰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφὰς τῶν χορικῶν. Τὸ ἔργον κλείει ἡ κατονομασία τῶν ἀξιολόγων βοηθημάτων, τῶν ἀξιολόγων ἐκδόσεων καὶ τῶν ἐγκωμίων ταύτης τῆς τραγωδίας ὑπὸ ἐπιφανῶν ποιητῶν, οἳ οὐ Μίλτων, ὁ Γκαίτε καὶ ὁ Ρακίνας, καὶ τέλος ἡ ἀναγραφή τῶν μεταφράσεων τοῦ ἔργου εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Ἀγγλικὴν.

Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ ἀειμνήστου σοφοῦ καθηγητοῦ Γ. Γαρδικα ἀποτελεῖ λαμπροτάτην συμβολὴν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας φιλολογίας μας καὶ ἐξαιρετον ὁδηγὸν τῶν διδασκόντων εἰς τὰ σχολεῖα φιλολόγων μας, διαφωτίζον αὐτοὺς αἰσθητικῶς καὶ τεχνικῶς καὶ ὑποβοηθοῦν αὐτοὺς ἀνυπολόγιστως εἰς τὸ ἔργον των. Ἡ ἰδιαιτέρα του ἀξία, ἣτις τὸ καθιστᾷ μνημειῶδες, ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι διὰ τῆς ἀποφυγῆς πάσης περιττῆς λεπτομερείας καὶ μὲ λόγον λιτὸν καὶ γλαφυρὸν παρέχει εἰς τόσον ὀλίγας σελίδας τεράστιον ὄγκον σοφῆς διδασκαλίας, χρησιμωτάτης, πολυτιμοτάτης καὶ σπανιζούσης. Οἱ Ἕλληνες φιλόλογοι εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τὴν Φιλεκαπαιδευτικὴν Ἐταιρείαν, ἣτις κατέστησε δυνατὴν τὴν ἔκδοσιν τοῦ θησαυροῦ τούτου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

**

Bulletin analytique de bibliographie hellénique: 1960, Sciences, humaines, Collection de l'Institut Français d'Athènes 1962, σφ. 8 M, σελ. 1—12, 145—345, 459—652.

Ἐξεδόθη ὁ XXI τόμος τοῦ Βιβλιογραφικοῦ Δελτίου διὰ τὸ ἔτος 1960 τῶν ἐκδόσεων τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν.

Ὁ τόμος, συντεταγμένος εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα:

I. τὸ περιλαμβάνον τὰ βιβλία καὶ φυλλάδια μὲ ὑποδιαίρεσεις αὐτῶν εἰς 1) λογοτεχνικά, 2) θετικῶν ἐπιστημῶν, 3) ἀνθρωπογνωστικῶν ἐπιστημῶν (sciences humaines), 4) σχολικά καὶ 5) μεταφράσεις.

καὶ II. τὸ περιλαμβάνον τὰ περιοδικὰ μὲ ὑποδιαίρεσεις εἰς 1) τέχνης καὶ λογοτεχνίας, 2) Σύμμικτα, 3) θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ 4) ἀνθρωπογνωστικῶν ἐπιστημῶν.

Εἰς ἡμᾶς ἐστάλη τὸ τμῆμα τοῦ τόμου τὸ περιλαμβάνον τὰ βιβλία καὶ τὰ περιοδικὰ τῶν ἀνθρωπογνωστικῶν ἐπιστημῶν, καθὼς καὶ τὸν ἀλφαβητικὸν πίνακα τῶν μνηνευομένων ἐν τῷ τόμῳ κυρίων ὀνομάτων.

Ἡ ἀποδελτίωσις τῶν βιβλίων καὶ φυλλαδίων τῶν ἀνθρωπογνωστικῶν ἐπιστημῶν, (ἀριθ. 867—2042) καταλαμβάνει τὰς σελίδας 145—345. Κατ' οὐτὴν δίδεται τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως καὶ ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου γαλλιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ, καθὼς καὶ αἱ βιβλιογραφικαὶ ἐνδείξεις ἐκάστου βιβλίου, ἀκολουθεῖ δὲ σύντομος γαλλικὴ ἔκθεσις τοῦ περιεχομένου τοῦ ἔργου. Ἡ ἔκθεσις τοῦ περιεχομένου ἐκάστου βιβλίου δίδεται συνοπτικώτατα μὲν, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ εὐστοχίας εἰς τρόπον ὥστε δι' αὐτῆς νὰ δίδεται εἰκὼν ἀκριβῆς τῶν κυριωτέρων γραμμῶν αὐτοῦ.

Ἡ ἀποδελτίωσις τῆς δευτέρας κατηγορίας, τῶν περιοδικῶν, δελτίων καὶ ἐπιθεωρήσεων (ἀριθ. 0149—0441) καταλαμβάνει τὰς σελίδας 459—592. Ἐκάστου περιοδικοῦ δίδεται χαρακτηρισμὸς καὶ ἀναφέρεται ὁ ἐκδότης, ἀκολουθῶν δὲ καταχωρίζονται ὅλα τὰ ἄρθρα κατὰ τὸ εἶδος τῶν, ἀναφερόμενα εἰς τὰ τεύχη ὀλοκλήρου τοῦ ἔτους, μετὰ μνείας συγγραφέως, τίτλου καὶ σελίδος τῶν ἀποδελτιουμένων ἐντύπων.

Τέλος αἱ σελίδες 593—651 τοῦ Βιβλιογραφικοῦ Δελτίου περιέχουν τὸν ἀλφαβητικὸν πίνακα τῶν ὀνομάτων τῶν συγγραφέων τῶν ἀπαντωμένων εἰς τὰ βιβλιογραφούμενα ἔντυπα, ὅστις διευκολύνει τὰ μέγιστα τὸν ἀναγνώστην.

Ἡ συστηματικὴ αὐτὴ ἐργασία εἶναι εὐσυνείδητος καὶ ἐπιμελῆς καὶ τὸ Γαλλικὸν Ἰνστιτοῦτον Ἀθηνῶν παρουσιάζον εἰς τὸ διεθνὲς ἀναγνωστικὸν κοινὸν τὴν ἑλληνικὴν πνευματικὴν δραστηριότητα κατὰ τὸ ἔτος 1960 προσφέρει σημαντικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γραμματείαν.

M. — A. Γ.

* *

ΤΟΤΑΣ ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ—ΒΑΛΗΝΑΚΗ. Διδάκτορος τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων. Διευθυντρία τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν. *Προσχολικὴ Ἀγωγή. Θεωρία—Μέθοδοι Α'.* Ἀθῆναι 1963, σελ. 331.

Τὰ θέματα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν προσχολικὴν ἀγωγήν δὲν ἔχουν ἐφελκύσει εἰς τὸν πρέποντα βαθμὸν τὴν προσοχὴν τῶν παιδαγωγῶν μας. Οὔτε ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἔχει ἐπιδείξει πρακτικῶς διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ σημαντικωτάτου τούτου κλάδου τῆς ἀγωγῆς ἀξίολογον δραστηριότητα. Ἡ ὑπάρχουσα περὶ τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς παρ' ἡμῖν παιδαγωγικὴ φιλολογία τυγχάνει ὅπως ἀποσπασματικῆ, ἀναφερομένη εἰς μεμονωμένα μόνον προβλήματα πρακτικῆς ἐφαρμογῆς. Ἐξ Ἰσου ἀτελής καὶ ἀπροσάρμοστος καὶ πρὸς τὰς ὀργανωτικὰς προόδους καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας εἶναι ἡ μέχρι τοῦδε ἰσχύουσα ἐν σχέσει μὲ τὴν προσχολικὴν ἀγωγήν κρατικὴ νομοθεσία. Διὰ τοῦτο ἀξίζει νὰ χαιρετισθῆ ὡς θεμελιώδους σημασίας συμβολὴ διὰ τὴν προαγωγήν τοῦ ἀδικαιολογήτως μέχρι τοῦδε παραμεληθέντος παρ' ἡμῖν σπουδαιωτάτου τούτου παιδαγωγικοῦ κλάδου ἢ ὑπὸ τῆς Τότας Κυριαζοπούλου—Βαληνάκη ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω σημειωθέντα τίτλον συγγραφῆ.

Ἡ Τότας Κυριαζοπούλου ἦτο ἡ μόνη ἄρμοδια νὰ προβῆ εἰς τὴν διαπραγματεύσιν τοῦ θέματος τούτου, λόγῳ καὶ τῶν βασικῶν τῆς καὶ τῶν εὐρυτέρων μεταπτυχιακῶν τῆς σπουδῶν. Εἶναι κάτοχος διπλώματος τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ